

### Tematy zadań – porady.

1. Co można, a czego nie można zrobić z równaniem i dlaczego?
  - 1) Rozwiąż równanie:  $\sqrt{4-x} = x-2$
  
2. Co można, a czego nie można zrobić z nierównością i dlaczego?
  - 1) Rozwiąż nierówność:  $\sqrt{4-x} > x-2$
  
3. Nie panikuj!!! 10 przykładowych zadań, na których widok przeciętny maturzysta dostaje oczopląsu, a które rozwiązuje się w kilku liniijkach.
  - 1) Wykaż, że suma kwadratów dwóch kolejnych liczb naturalnych parzystych jest podzielna przez 4 i nie jest podzielna przez 8.
  - 2) Dana jest funkcja  $f\left(\frac{1}{2}x + \frac{3}{2}\right) = 2x - \frac{1}{2}$ . Wyznacz wzór funkcji f.
  - 3) Napisz 3 początkowe wyrazy ciągu wiedząc, że suma n początkowych wyrazów ciągu jest równa  $S_n = n^3 - 5n$ .
  - 4) Pole powierzchni wielościanu opisanego na kuli o promieniu R jest równe S. Oblicz objętość wielościanu.
  - 5) Wanna napełnia się całkowicie wodą w ciągu 10 minut, a opróżnia w ciągu 15 minut. Jak długo będzie trwało napełnianie wanny, jeżeli jednocześnie odkręcimy kran i otworzymy odpływ?
  - 6) Niech n będzie dodatnią liczbą naturalną parzystą. Ile różnych rozwiązań ma równanie postaci:  $x^{n+1} - x^n - 64x + 64 = 0$ ?
  - 7) W ciągu  $(1 \cdot 2, 2 \cdot 3, 3 \cdot 4, 4 \cdot 5, 5 \cdot 6, \dots)$  znajdź kolejne dwa wyrazy różniące się o 2000.
  - 8) Rozstrzygnij, czy istnieje trójkąt, którego wysokości mają długości 1, 2 i 3.
  - 9) Rozwiąż równanie:  $x^{\frac{2}{3}} + 8 = 9x^{\frac{1}{3}}$ .
  - 10) Pierwiastki trójmianu kwadratowego  $y = 4x^2 - 8x + c$  są nieujemnymi liczbami całkowitymi. Oblicz c.
  
4. Co jest najważniejsze w temacie zadania? Jak zabierać się za rozwiązywanie zadania?
  - 1) Wysokość trapezu równoramiennego wynosi 5 cm, a jego przekątna ma 13 cm długości. Oblicz pole trapezu.
  
5. Zadania z parametrem.
  - 1) Dla jakich m suma odwrotności różnych pierwiastków równania  $(2m+1)x^2 - (m+3)x + 2m+1 = 0$  jest większa od 1?
  - 2) Znajdź takie wartości parametru  $m \in \mathbb{R}$ , dla których jeden z pierwiastków równania  $(2m+1)x^2 + \frac{8}{3}mx + \frac{2}{3}m = 0$  jest sinusem, a drugi cosinusem tego samego kąta.
  - 3) Zbadaj liczbę rozwiązań równania  $x + k\sqrt{x} = k$  w zależności od wartości parametru k.
  - 4) Dla jakich m nierówność  $(m^2 + 5m - 6)x^2 - 2(m-1)x + 3 > 0$  jest spełnione dla każdego  $x \in \mathbb{R}$ ?

- 5) Dla jakich  $m$  funkcja  $f(x) = (m-4)x^2 - 4x + m - 3$  ma dwa miejsca zerowe, z których jedno jest mniejsze od 1, a drugie większe od 1?
- 6) Wyznacz  $a$  i  $b$  wiedząc, że liczba 3 jest dwukrotnym pierwiastkiem wielomianu  $W(x) = x^3 - 5x^2 + ax + b$ .
- 7) Dla jakich  $m$  równanie  $(m-3) \cdot 9^x - (2m+6) \cdot 3^x + m + 2 = 0$  ma dwa różne pierwiastki?
- 8) Dla jakich wartości parametru  $m$  równanie  $m^2(1 - \sin x) - 4m + \sin x + 1 = 0$  ma rozwiązanie?
- 9) Dla jakich wartości parametru  $\alpha \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$  prosta  $y = 2x$  jest styczna do wykresu funkcji  $f(x) = x^3 - x - \cos 2\alpha - \sin \alpha + 3$ ?
- 10) Dla jakich wartości parametrów  $a$  i  $b$  reszta z dzielenia wielomianu  $W(x) = x^3 + 2x^2 + ax + b$  przez wielomian  $P(x) = x^2 + x - 2$  jest równa  $R(x) = 4x - 3$ ?

6. Zadania tekstowe, zwane też „zadaniami z treścią”.

- 1) Na zgaduj zgaduli postawiono 30 pytań. Za każdą poprawną odpowiedź zaliczano 7 punktów, zaś za każdą nieprawidłową uczestnik tracił 12 punktów. Ile dobrych odpowiedzi dał jeden uczestników, jeżeli przy podsumowaniu okazało się, że zdobył 77 punktów?
- 2) Przewiduje się, że wycieczka szkolna będzie kosztować 270 zł dziennie. Gdyby udało się ten koszt obniżyć o 54 zł, to za tę samą kwotę możnaby zorganizować wycieczkę o 3 dni dłuższą. Ile dni miała trwać wycieczka?
- 3) Zmieszano 1000 litrów mleka o zawartości 4,2% tłuszczu i 500 litrów mleka o zawartości 3,6% tłuszczu. Ile procent tłuszczu zawierała otrzymana mieszanka?
- 4) Znajdź liczbę 6-cio cyfrową wiedząc, że jej pierwszą cyfrą jest 3, zaś po przestawieniu trójki na koniec uzyskamy liczbę stanowiącą 25% liczby szukanej.
- 5) Dziadek i babka mają razem 140 lat. Dziadek ma obecnie dwa razy tyle, co babka miała wtedy, gdy dziadek miał tyle, ile babka ma teraz. Ile lat ma dziadek, a ile babka?
- 6) Do magazynu dostarczono tyle worków cukru, ile waży cukier w każdym worku. Po sprzedaniu 50 worków cukru, okazało się, że pozostała część waży 975 kilogramów. Ile kilogramów cukru dostarczono do magazynu?
- 7) Z naczynia o objętości 40 litrów napełnionego alkoholem odlano pewną ilość alkoholu i dodano wody. Gdy znowu odlano taką samą ilość mieszaniny i dopełniono naczynie wodą, w naczyniu pozostało 10 litrów alkoholu. Ile litrów cieczy odlano za każdym razem?
- 8) Trzej robotnicy, pracując po 8 godzin dziennie, wykonali w ciągu 6 dni 40% planowanej pracy. Ilu robotników wykona resztę tej pracy w ciągu 4 dni, pracując po 9 godzin dziennie?
- 9) O ile procent wzrośnie pole koła, jeżeli jego obwód zwiększymy o  $p\%$ ?
- 10) Basen można napełnić wodą dwiema rurami w ciągu 6 godzin. Napełnianie basenu pierwsza rurą trwa o 5 godzin krócej, niż drugą. Ile godzin trwa napełnianie basenu każdą rurą oddzielnie?

7. Zadania optymalizacyjne.

- 1) Na paraboli  $y^2 = 4x$  znaleźć punkt leżący najbliżej prostej  $y = 2x + 4$ .

- 2) Na kuli o promieniu  $R$  opisano stożek. Jaka będzie wysokość stożka o najmniejszej objętości?
- 3) W półokrąg promieniu  $R$  wpisano trapez, którego podstawą jest średnica okręgu. Dla jakiego kąta przy podstawie pole trapezu jest największe?
- 4) Wierzchołki podstawy prawidłowego ostrosłupa czworokątnego należą do powierzchni kuli o promieniu 3, a wierzchołek ostrosłupa jest środkiem kuli. Wyznaczyć długość krawędzi podstawy ostrosłupa tak, aby jego objętość była największa.

### 8. Nietypowe równania i nierówności

- 1)  $x^2 - 2\sqrt{2x} + y - 2\sqrt{y} + 3 = 0$
- 2)  $4x^2 + 9y^2 + 16z^2 - 4x - 6y - 8z + 3 = 0$
- 3)  $x + \sqrt[3]{x-5} = 7$
- 4)  $2^{\sqrt{x}} = \sqrt{16^{\sqrt{x}}} - 2$
- 5)  $(x-3)^{x^2-6x+8} = 1$
- 6)  $\sqrt{x^x} = x^{\sqrt{x}}$
- 7)  $\sqrt[4]{x} + \sqrt{x} = 12$
- 8)  $|x-1|^{x^4-4x^3+3x^2} < 1$
- 9)  $x^{-\frac{2}{3}} \geq x^{-\frac{1}{3}}$
- 10)  $\sqrt{2x} + \sqrt{3} > \sqrt{3x} - \sqrt{2}$

### 9. Główna praca - zadania wymagające myślenia...czyli TOP TRENDY nowej matury

- 1) Wiadomo, że dla każdego  $x$  należącego do dziedziny funkcji  $y = f(x)$  zachodzi warunek:  $1 + f(x) + f^2(x) + \dots = x^2 - 1$ , gdzie lewa strona jest sumą zbieżnego szeregu geometrycznego. Wyznacz wzór tej funkcji i jej dziedzinę.
- 2) Wykaż, że jeśli równanie  $x^2 + px + q = 0$  ma rozwiązanie, to wartość bezwzględna różnicy jego pierwiastków jest równa pierwiastkowi wyróżnika tego równania.
- 3) Bok kwadratu ABCD ma długość  $a$ . Wierzchołek A połączono ze środkami E i F odpowiednio boków BC i CD. Wykaż, że odcinki AE i AF dzielą przekątną BD na trzy odcinki o równej długości.
- 4) Wykaż, że jeżeli równanie postaci  $x^3 + ax + b = 0$  ma pierwiastek podwójny, to  $4a^3 + 27b^2 = 0$
- 5) Czy prawdziwe jest zdanie:  $\forall_{a \in \mathbb{R}} \bigwedge_{x \in \mathbb{R}} x^2 + 4x + \left(\frac{1}{2}\right)^a > 0$ ?
- 6) Wszystkie liczby naturalne ustawione w porządku rosnącym podzielono na grupy: (1),(2,3),(4,5,6),(7,8,9,10),... Obliczyć sumę liczb występujących w  $n$ -tej grupie.
- 7) Iloczyn skalarny wektorów  $\overrightarrow{AB} \circ \overrightarrow{AC}$  jest równy polu równoległoboku o bokach AB i AC. Wyznaczyć miarę kąta BAC.
- 8) Wykazać, że jeżeli  $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = \frac{1}{a+b+c}$ , to co najmniej dwie spośród liczb  $a, b, c$  są liczbami przeciwnymi.
- 9) Wykazać, że jeżeli  $a^2 + b^2 + c^2 = ab + ac + bc$ , to  $a = b = c$ .

- 10) Wykazać, że jeżeli  $a + b = 1$ , to  $a^4 + b^4 \geq \frac{1}{8}$  dla dowolnych liczb  $a$  i  $b$ .
- 11) Zbadaj liczbę pierwiastków równania  $x^3 - (m-2)x + 2 = 0$  w zależności od parametru  $m$ .
- 12) Oblicz granicę  $\lim_{n \rightarrow \infty} \left[ \left(1 - \frac{1}{4}\right) \left(1 - \frac{1}{9}\right) \left(1 - \frac{1}{16}\right) \cdot \dots \cdot \left(1 - \frac{1}{n^2}\right) \right]$
- 13) Oblicz sumę:  $2005^2 - 2004^2 + 2003^2 - 2002^2 + \dots + 3^2 - 2^2 + 1^2$
- 14) Udowodnij, że liczba  $a$  jest wielokrotnym pierwiastkiem wielomianu  $W(x)$  wtedy i tylko wtedy, gdy jest wspólnym miejscem zerowym wielomianu  $W(x)$  i jego pochodnej.
- 15) Pary  $(x, y)$  liczb całkowitych, spełniające równanie  $x^3 - x^2y + xy - y^2 = 5$  są współrzędnymi wierzchołków pewnego wielokąta wypukłego. Oblicz pole tego wielokąta.
- 16) Iloczyn trzech liczb pierwszych równa się ich pięciokrotnej sumie. Jakie to liczby?
- 17) Wyznacz wszystkie pary  $(x, y)$  liczb całkowitych spełniające układ równań
- $$\begin{cases} x + y = 6 \\ 2^x + 3^y = 25 \end{cases}$$
- 18) Liczby  $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$  są kolejnymi wyrazami ciągu geometrycznego. Znając sumy:  $S = a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n$  oraz  $T = \frac{1}{a_1} + \frac{1}{a_2} + \frac{1}{a_3} + \dots + \frac{1}{a_n}$  oblicz iloczyn  $I = a_1 \cdot a_2 \cdot a_3 \cdot \dots \cdot a_n$
- 19) Wiedząc, że  $\log_{98} 56 = p$  obliczyć  $\log_7 14$ .
- 20) Wyznaczyć resztę z dzielenia wielomianu  $W(x) = x^{100} - 2x^{99} + 2x^{50} - 1$  przez wielomian  $G(x) = x^3 - x$

#### 10. 10 zadań związanych z granicą i pochodną funkcji

- 1) Znajdź przedziały monotoniczności funkcji  $f(x) = 2x^3 + |x^2 - 4|$ , określonej dla  $x \in (0, 2)$ .
- 2) Czy istnieje liczba  $a \in \mathbb{R}$ , dla której funkcja dana wzorem  $f(x) = \begin{cases} \frac{2x^2 - 8}{|x - 2|} & \text{dla } x \neq 2 \\ a & \text{dla } x = 2 \end{cases}$  jest ciągła w punkcie 2? Odpowiedź uzasadnij.
- 3) Styczna do wykresu funkcji danej wzorem  $f(x) = 2x^3 - 4x^2 + 5x - 1$  jest równoległa do prostej o równaniu  $y = 3x$ . Wyznacz współrzędne punktu styczności.
- 4) Wyznacz asymptoty wykresu funkcji danej wzorem  $y = \frac{x^2}{x - 2}$ .
- 5) Wyznacz ekstrema funkcji danej wzorem  $f(x) = \sqrt{x} - x$ .
- 6) Przez punkt  $A = (0, 0)$  przechodzą dwie styczne do paraboli  $y = x^2 - 4x + 3$ . Oblicz pole trójkąta  $ABC$ , gdzie  $B, C$  są punktami styczności.
- 7) Na kuli o promieniu  $R$  opisano stożek. Jaka musi być wysokość stożka, aby miał on najmniejszą objętość?

- 8) Wydajność pracy pewnego pracownika zmienia się w ciągu ośmiogodzinnego dnia pracy, i po  $t$  godzinach od jej rozpoczęcia osiąga wartość
- $$w(t) = 50 + 9t - t^2 - \frac{1}{9}t^3.$$
- O której godzinie jego wydajność jest największa, jeżeli rozpoczyna pracę o godzinie 8<sup>00</sup>?
- 9) Wykaż, że równanie  $x^3 - 3x^2 + 6x - 1 = 0$  ma w przedziale  $(0,1)$  dokładnie jeden pierwiastek.
- 10) Znajdź największą i najmniejszą wartość funkcji  $y = 2\sin x + \sin 2x$  w przedziale  $\left\langle 0, \frac{3\pi}{2} \right\rangle$ .

#### 11. Co pisać w rozwiązaniu zadania?

- 1) Ze zbioru  $T$  liczb całkowitych spełniających równanie  $2|x+3| - |x-1| = 5 + 3x$  losujemy bez zwracania liczby  $p, q, r$  i tworzymy funkcję  $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$  o wartości  $f(x) = px^2 + qx + r$ .
- a) Podaj liczbę tak otrzymanych funkcji.  
 b) Oblicz prawdopodobieństwo zdarzeń:  
 A – otrzymana funkcja jest parzysta  
 B – otrzymana funkcja jest różnowartościowa  
 C – otrzymana funkcja jest stała

#### 12. Gdzie tu problem? Dobry wynik i błędne rozwiązanie?

- 1) Dla jakich wartości parametru  $m$  funkcja  $f(x) = (4-m)x^2 - 3x + m + 4$  przyjmuje tylko wartości dodatnie?
- 2) Wiadomo, że  $\cos x = -\frac{5}{13}$  i  $x \in \left(\frac{\pi}{2}, \pi\right)$ . Oblicz  $\sin x$ .
- 3) Rozwiąż nierówność:  $\sqrt{x^2 - 3} < x + 1$ .

#### 13. Jak podczas rozwiązywania zadania tworzyć plan poczynań?

- 1) Dla jakich wartości parametru  $m$ , każdy z dwóch różnych pierwiastków równania  $x^2 + mx + 4 = 0$  jest mniejszy od 4?
- 2) Wyznaczyć równanie stycznej do krzywej o równaniu  $f(x) = 2x^2 + x - 4$ , wiedząc, że styczna jest prostopadła do prostej o równaniu  $-x + 3y + 2 = 0$ .
- 3) W trójkącie równoramiennym o podstawie 10, dwusieczna kąta przy podstawie dzieli ramię na dwa odcinki, z których jeden, którego końcem jest wierzchołek trójkąta, jest o 3 większy od drugiego. Wyznacz długości promieni okręgów opisanych na powstałych trójkątach.

#### 14. Styczna do wykresu funkcji.

- 1) Wyznacz równanie stycznej do wykresu funkcji  $f(x) = x^3 + x^2 - 3x + 5$ , prostopadłej do prostej o równaniu  $x - 2y + 7 = 0$ .
- 2) Dana jest funkcja  $f(x) = x^3 + x$ . Udowodnij, że dla dowolnego  $x_0 \neq 0$ , styczne do wykresu tej funkcji poprowadzone w punktach  $x_0$  i  $-x_0$  są prostymi równoległymi.

- 3)  $f(x) = \frac{4}{x}$ . Udowodnij, że pole trójkąta wyznaczonego przez punkty przecięcia dowolnej stycznej do wykresu funkcji z osiami układu współrzędnych, oraz punkt  $S = (0,0)$  nie zależy od wyboru punktu styczności.
- 4) Znajdź równanie wspólnej stycznej do wykresów funkcji  $f(x) = x^2 + 4x + 8$  oraz  $g(x) = x^2 + 8x + 4$ .
- 5) Dla jakich wartości  $\alpha \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$  wykres funkcji  $f(x) = x^3 - x - \cos 2\alpha - \sin \alpha + 3$  jest styczny do prostej  $y = 2x$ ?

**15. Jak odróżnić wariację z powtórzeniami od wariacji bez powtórzeń, kombinacji?**

- 1) W turnieju szachowym wystartowało 12 zawodników. Każdy z każdym rozgrywa dwie partie: mecz i rewanż. Ile partii zostanie rozegranych w całym turnieju?
- 2) Sześć osób wsiada do windy na parterze 10-piętrowego budynku. Przyjmując, że osoby te wysiadają losowo na poszczególnych piętrach, oblicz prawdopodobieństwo, że wszyscy wysiądą na różnych piętrach.
- 3) Ze zbioru liczb naturalnych trzycyfrowych losujemy bez zwracania dwie liczby. Oblicz prawdopodobieństwo, że iloczyn wylosowanych liczb jest liczbą parzystą.
- 4) Ze zbioru  $\{1,3,6,7,8,9\}$  losujemy ze zwracaniem cztery liczby. Oblicz prawdopodobieństwo zdarzenia: dwukrotnie wylosowaliśmy liczbę parzystą.
- 5) Rzucamy jednocześnie: czworościenną kostką do gry z oczkami 1,2,4 i 6, oraz sześcienną kostką do gry, na której ściankach są następujące ilości oczek: 1,1,2,3,4,6. Oblicz prawdopodobieństwo zdarzenia: suma oczek na obu kostkach jest większa od 9.

**16. Zasada indukcji matematycznej. Dowody indukcyjne.**

- 1) Udowodnij, że dla każdego naturalnego  $n$  liczba  $4^n + 15n - 1$  jest podzielna przez 9.
- 2) Udowodnij, że dla każdego  $n \in \mathbb{N}^+$  zachodzi:  $4 + 10 + 16 + \dots + (6n - 2) = n(3n + 1)$ .
- 3) Udowodnij, że dla każdego  $n \in \mathbb{N}^+$  zachodzi:  
 $4 + 10 + 16 + \dots + (6n + 4) = (n + 1)(3n + 4)$
- 4) Dla jakich liczb naturalnych prawdziwa jest nierówność:  $2^n > 2n$ ? Sformułuj hipotezę i udowodnij ją indukcyjnie.
- 5) Ciąg  $(a_n)$  jest określony wzorem rekurencyjnym:

$$\begin{cases} a_1 = A \\ a_2 = 2A \\ a_{n+2} = 2a_{n+1} - a_n, n \in \mathbb{N} \end{cases} \quad \text{Wyznacz wzór na } n\text{-ty wyraz tego ciągu.}$$